

Facultaire
Studentenraad

GEESTESWETENSCHAPPEN

Dhr. Prof. dr. F.P. Weerman
Kloveniersburgwal 48
1012 CX Amsterdam

Spuistraat 134
1012 VB Amsterdam
(020) 525 3278
fsr-fgw@uva.nl
studentenraad.nl/fgw

Datum	9 juli 2021	Ons kenmerk	21fgw012
Contactpersoon	Lotus Friede	Uw kenmerk	-
Bijlage(n)	0		
Betreft	Ongevraagd advies m.b.t. de juridische basis van het emeriti-besluit		

Geachte decaan, beste Fred,

De FSR FGw schrijft deze brief naar aanleiding van de memo *doorwerken wp na AOW-leeftijd*. De recente berichtgeving over het ontzeggen van de lesbevoegdheid van alle gepensioneerde docenten en emeritus hoogleraren heeft tot grote onrust geleid binnen de faculteit, met name binnen de afdeling filosofie.

De FSR FGw wenst in deze brief in te gaan op de juridische status van de memo van Personeel & Organisatie (P&O) waaraan deze beslissing is ontleend. Wij zijn hierbij ondersteund door de juridische afdeling van de ASVA studentenbond. Vervolgens willen we kort ingaan op de gevolgen van dit beleid, en diens totstandkoming, voor een veilige leer- en werkomgeving.

Juridische basis

We zouden graag een paar argumenten die door P&O ingebracht worden om de juridische aanleiding van de beslissing te rechtvaardigen, en die door de faculteit en het departement herhaald worden, willen aanhalen. In de memo wordt allereerst gesteld dat "in de CAO is bepaald dat het dienstverband van de werknemer in ieder geval met ingang van de dag waarop hij de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt wordt beëindigd." De CAO sluit inderdaad het aannemen van emeriti in dienstverband uit, door slechts een beperkt aantal tijdelijke contracten toe te staan. Echter lijkt de CAO doorwerken op vrijwillige basis niet uit te sluiten. Ook in de WHW is niets te vinden wat het doorwerken van hoogleraren verbiedt. Het staat het doorwerken van hoogleraren juist toe in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld om op te treden bij promoties.

Verder wordt er in de memo gesteld dat

“bij onbezoldigd laten doorwerken van emeriti en wp voor onderwijs (...) de UvA bovendien een juridisch risico [loopt]. Bij het uitvoeren van universitaire kerntaken, en zeker onderwijs, is al gauw voldaan aan de criteria arbeid en gezag, de belangrijkste elementen die duiden op een arbeidsovereenkomst. Bij dit laatste is niet relevant hoe partijen zelf de arbeidsrelatie kwalificeren. Bepalend is vooral de feitelijke situatie. Als het gaat om het verzorgen van onderwijs is in arbeidsrechtelijke zin al snel sprake van ‘arbeid en gezag’, en kan geclaimd worden dat er een (fictief) dienstverband met de UvA is ontstaan. Deze financiële en fiscale risico’s kan de UvA niet nemen.”

De memo heeft het hier echter niet bij het rechte eind. Artikel 7:610 BW bepaald wat een arbeidsovereenkomst is. Een van de componenten daarvoor is ‘loon’. In deze situatie is er geen loon, dus geen arbeidsovereenkomst in civiele zin. Het gezagsbegrip waar de UvA over schrijft ziet toe op het verschil tussen een arbeidsovereenkomst en een overeenkomst van opdracht, het ziet niet toe op het begrip ‘fictief werknemer’ - een fiscaal begrip¹. In fiscale zin - voor de loonbelasting - wordt aangesloten bij deze definitie tenzij er sprake is van een fictief werknemer. Vrijwilligers bij publiekrechtelijke rechtsorganen zijn meestal geen fictief werknemer². Deze situatie is dan ook vergelijkbaar met die van een stagiair. Deze zal ook niet zomaar werknemer worden voor de wet. En zelfs al zou de hoogleraar een fictief werknemer zijn, dan nog is er geen belastingplicht. De loonbelasting belast namelijk loon. Dat loon ontbreekt. Fiscaal en financieel is er dus geen risico voor de UvA bij het gebruik van onbezoldigde emeriti.

Verder wordt er in de memo een beleidslijn van het College van Bestuur aangehaald, die bepaalt dat een verzoek tot “doorwerken na de AOW-leeftijd van hoogleraren en overig wp voor het verrichten van werkzaamheden die behoren tot de kerntaken onderwijs en/of onderzoek in een nieuw af te sluiten dienstverband niet wordt ingewilligd.” Vervolgens wordt daaruit geconcludeerd dat “feitelijk ook een onbezoldigde inzet van emeriti in het onderwijs na de AOW-datum in strijd [is] met de beleidslijn van het CvB, en kan deze om die reden niet worden gehonoreerd.” Dit argument loopt op twee punten spaak. Ten eerste hebben we eerder in deze brief al gedemonstreerd dat er bij het onbezoldigd verzorgen van colleges geen sprake is van een fictief werknemerschap. De onbezoldigde inzet van emeriti is dan ook niet in strijd met deze beleidslijn, er wordt namelijk geen nieuw dienstverband verleend.

---

¹ Zie ook:

<https://www.arbeidsrechter.nl/stage-en-vrijwilligerswerk/#:~:text=Vrijwilligers%20hebben%20doorgaans%20geen%20arbeidsovereenkomst,wanneer%20en%20hoe lang%20zij%20werken>

² ibid.

Verder verwijst deze beleidslijn naar kerntaken, maar in de huidige situatie die zich aftekent bij filosofie worden emeriti niet ingezet voor werkzaamheden die behoren tot de kerntaken van het onderwijs of onderzoek. De docenten die door deze maatregelen getroffen zullen worden geven keuzevakken die naast het vaste curriculum bestaan, hiermee breiden ze het vakaanbod uit. De vakken die Victor Kal geeft over Walter Benjamin en Kierkegaard bijvoorbeeld, zullen bij zijn vertrek niet vervangen worden maar verdwijnen.

De FSR FGw vraagt zich af waarom decaan Fred Weerman in een mail aan de afdeling filosofie in aanloop naar de afdelingsvergadering van 20 mei laat blijken dat hij de logica die achter de afspraken zit redelijk vindt: “namelijk dat je als gepensioneerde letterlijk en figuurlijk ruimte geeft aan je opvolgers, aan volgende generaties, en hen niet voor de voeten loopt om het onderwijs naar hun inzichten in te vullen.” Het is de FSR FGw in dit geval onduidelijk hoe het ontslaan van deze docenten zal leiden tot meer ruimte voor nieuw onderwijs. Onzes inziens worden er geen extra financiële middelen beschikbaar gesteld, noch worden er extra docenten aangenomen, noch wordt er (extra) geïnvesteerd in diversiteit; op deze manier wordt er niet meer ruimte gecreëerd voor nieuw onderwijs, maar wordt er slechts in het vakaanbod gesnoeid.

Conclusie

Door de decaan en de OC Filosofie worden ook andere bezwaren aangedragen tegen het in dienst houden van emeriti, zoals kwaliteitscontrole. Echter zijn wij van mening dat de discussie momenteel vanuit een verkeerd uitgangspunt wordt gevoerd. Het beeld dat wordt geschetst is dat zich (bij filosofie) jarenlang een praktijk aftekent die in strijd is met het universitaire beleid, en al vanaf het begin van de discussie is de premisse dat dit niet langer zo kan en deze docenten daarom aan de kant geschoven zullen worden.

Tegenover de beleidslijn staat echter een staande praktijk, waarbij het niet ongebruikelijk is dat docenten van de filosofieopleiding na hun pensioen nog onderwijs verzorgen. Maarten Coolen ontving er eerder nog een Facultaire Erepenning voor. De memo van P&O is geen beleid, maar slechts een beleidslijn waarlangs de desbetreffende bevoegde organen beleid kunnen maken. Ook de mail van Fred Weerman is niet meer dan een persoonlijke opinie, omdat er alleen gerefereerd wordt naar deze beleidslijn, en niet naar daadwerkelijk beleid. Zoals wij hebben gedemonstreerd in deze brief is er binnen de beleidslijnen meer dan voldoende ruimte om de huidige praktijk te handhaven.

Het lijkt hier dan ook niet te gaan om een onmogelijkheid, maar vooral om onwil van de faculteit en het departement om de staande praktijk in stand te houden. Deze onwil is schrijnend, omdat de wens om deze docenten in dienst te houden vanuit studenten sterk is. Hiervoor verwijzen wij graag naar de 150 (oud-)studenten die de afgelopen maand een brief hebben geschreven naar Geert ten Dam, Fred

Weerman en Beate Roessler waarin zij allen op hun eigen manier uitleggen waarom het behoud van deze docenten voor hen zo waardevol is.

Wij zouden dan ook graag zien dat het mogelijk maken van het aanblijven van deze docenten het uitgangspunt wordt van de discussie, welke volgend jaar in meer detail gevoerd zal moeten worden. Als dit leidt tot praktische bezwaren moeten daarvoor oplossingen worden gezocht. De oplossing zou niet mogen zijn dat de staande praktijk wordt ontmanteld. Als er problemen zijn met de kwaliteitscontrole moet er gezocht worden naar manieren om deze te versterken. Als er problemen zijn met bepaalde docenten die noodzakelijke kwalificaties niet vernieuwd hebben omdat ze verwacht hadden met pensioen te gaan moet erop toegezien worden dat dit wel gebeurt. Ook verwachten wij dat wanneer de faculteit claimt diversiteit en vernieuwing hoog in het vaandel te hebben staan, zij daadwerkelijk zelfstandig beleid maakt om dit te versterken, welke niet in dienst hoeft te staan van andere beleidsdoelen.

Inmiddels is bekend dat het schrappen van de betreffende vakken en het gedwongen vertrek van de emeriti professoren met een jaar wordt uitgesteld. Volgend academisch jaar zal een commissie waar o.a. de OC Filosofie zitting in neemt onderzoek doen naar manieren om de betreffende vakken te behouden. De FSR FGw verzoekt daarom het DB met klem om de toekomstige uitkomsten en adviezen van de commissie, gevormd door o.a. de OC Filosofie, over te nemen.

Met vriendelijke groet,
Namens de FSR FGw,

Zazie van Dorp

Voorzitter FSR FGw